

ALL VERDENS

Historie

 SAGA
EGMONT

KEISER- RIKETS KOLLAPS

ALL VERDENS

Historie

 SAGA
EGMONT

**KEISER-
RIKETS
KOLLAPS**

All Verdens Historie

Keiserrikets kollaps

SAGA Egmont

Keiserrikets kollaps

Cover image: Wikipedia

Copyright © 2019, 2020 All verdens historie and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726401875

1. e-book edition, 2020

Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com – a part of Egmont,
www.egmont.com

USA bomber seg til total seier

Om morgenen 6. august 1945 løste besetningen på flyet Enola Gay ut en atombombe over Hiroshima. Få minutter etter var den japanske provinsbyen forvandlet til et brennende helvete. Tre dager senere led Nagasaki den samme skjebnen.

Selv de forherdede japanske generalene, som faktisk var fast bestemt på at landet skulle fortsette kampen, var rystet over de ufattelige ødeleggelsene. Og da keiseren selv også talte for å overgi seg, valgte Japan å akseptere en betingelsesløs kapitulasjon.

I siste øyeblikk holdt planen på å bli forpurret av en gruppe unge offiserer. Men kuppforsøket ble avverget, og overgivelsen kunne omsider underskrives.

10. bind av EN VERDEN I KRIG forteller om de alliertes endelige seier.

God leselyst

1. Britene tok tilbake burma

Britenes kolonier i Asia var truet, og japanerne hadde trengt helt inn i India. Ekspansjonen hadde kostet dyrt, og britene bestemte seg for å utnytte keiserrigets svekkelse til å slå tilbake. Men japanerne forsvarte seg med alle midler – også noen som rystet britene.

Frederick Rowley holdt godt fast i bambusflåten mens han sparket ivrig fra med beina for å nå over på den andre siden av elven Irrawaddy i det sentrale Burma. Bak majoren svømte resten av geværkompaniet med en hel rekke tømmerflåter fullastet med ammunisjon og våpen. Heldigvis hadde ingen japanere ennå oppdaget de britiske og indiske soldatene, som var noen av de første som krøp i land på østbredden av Irrawaddy – elven som danner den naturlige forsvarslinjen øst i Burma, som japanerne fremdeles hadde kontroll på til tross for de alliertes frammarsj. Den varme januarsolen i tropelandet tørket raskt klærne til soldatene mens de snørte på seg støvlene, samlet utstyret og trasket videre gjennom bambusgresset langs elven. Noen kilometer lenger framme kunne de høre fiendens artilleri tordne mot passasjen der de fleste av de britiske troppene tok seg over Irrawaddy. Der ble motorbåter og soldater sprengt i fillebiter på vei over elven, og selv de soldatene som reddet seg i land, fikk store problemer med å etablere en trygg sone for britene på østbredden, siden de japanske granatene ustanselig haglet ned over dem fra en nærliggende pæreformet åskam.

”Du skal ta Pear Hill og holde den”, lød ordren fra 19. divisjons kommandør, generalmajor Pete Rees, da Rowley og kompaniet hans omsider kom de hardt prøvede styrkene til unnsetning.

Mens solen var på vei ned, ledet Rowley soldatene sine mot bunnen av Pear Hill. Derifra fortsatte han med bare tre utvalgte menn opp i det steinete terrenget for å rekognosere fiendens stilling. På vei mot toppen hoppet plutselig en japansk soldat med samuraisverd fram fra noen bambustrær, men bare tre meter før krigeren nådde Rowley, fikk en av majorens menn satt en kule i kroppen på ham.

”Videre! Kom hit med en gang”, skrek Rowley til resten av mennene, som skyndte seg opp den bratte bakken.

De alarmerte japanerne skjøt heftig fra artilleribasen sin på toppen av Pear Hill, men fra tre til tre kjempet mennene til Rowley seg likevel fram til fiendens posisjon og tok livet av hver eneste motstander. Japanernes enorme bombardement var stoppet, og de britiske styrkene kunne endelig ta seg trygt over Irrawaddy. Veien mot Mandalay og Rangoon lå nå åpen.

BRITENE INNLEDET HEVNTOKT I 1944

Da de britiske troppene krysset Irrawaddy i januar 1945, var det med en viss hevngjerrighet i bagasjen. Tre år tidligere hadde japanerne nemlig trengt over de jungelkledde fjellene mellom Thailand og Burma og hadde på bare fem måneder nesten drevet britene ut av kolonien. Keiserrikets tropper var nemlig gode tropekrigere, og britene måtte flykte gjennom jungelhelvetet til trygg grunn i India.

Denne invasjonen skjedde under påskudd av at Japan ville befri Burma fra okkupasjonsmakten, men faktisk sett

var det landets strategiske betydning, som var viktig for generalene i Tokyo. Området var rikt på råstoff som ris, olje og tre, og det var en god ytre forsvarslinje med både fjell, daler og jungel ved grensen til India. Japans erobringer i Sørøst-Asia var dermed godt beskyttet, og som en bonus kunne japanerne stenge Burmaveien, som gikk inn i Sør-Kina slik at de allierte ikke kunne forsyne kineserne i kampen mot keiserriket.

Våren 1944 ble de japanske generalene grådige og maste seg videre gjennom jungelen til byene Imphal og Kohima i India, der britene var. Offensivens øverstkommanderende, Renya Mutaguchi, følte seg så uovervinnelig at han hadde arrangert at gledespiker fra Korea skulle flys inn etter seieren. I stedet led japanerne et sviende nederlag og mistet 55 000 mann – en stor del av dem bukket under for tropesykdommer som malaria og dysenteri. Japanernes sterke posisjon i Burma var plutselig svekket, og vondt ble verre av at keiserrikets skip sjeldnere og sjeldnere losset forsyninger i Burmas havnebyer som konsekvens av amerikanernes dominans på Stillehavet.

Den britiske general William Slim så mot slutten av 1944 sitt snitt til å utnytte den japanske krisen og gjenerobre Burma. Med sin 14. armé ville han via den sentrale delen av landet sette kurs mot Mandalay og Rangoon i Operasjon Capital, mens en nordlig og en sørlig front samtidig skulle holde fienden opptatt i resten av Burma.

ELEFANTER BANET VEI ØSTOVER

Selv om japanerne hadde trukket mesteparten av hæren sin tilbake til den østlige siden av Irrawaddy, hadde Slims styrker en slitsom tur i vente fram mot elven. Styrkene bestod av en salig blanding av nasjonaliteter fra skotter og engelskmenn til indere og gurkhaer – og til og med

afrikanere rekruttert fra Storbritannias kolonier. Hver dag maste de seg gjennom den tette jungelen mens de hev etter pusten i den fuktige og klamme luften, konstant på vakt overfor kryp i skogbunnen.

Slim hadde gjennom krigsårene i Burma erfart at gode forsyningslinjer var vitale i jungelen. Derfor sørget ingeniørtroppene for å forbedre stier og veier slik at tunge kjøretøy og kanoner kunne passere gjennom den tette vegetasjonen. Bulldosere meide ned kratt og underskog, og britene brukte også elefanter, som rev opp hele trær med snablene og bar dem bort til sumpområder der stammene ble brukt til å skape farbare passasjer. Elefantene var også anvendelige når ingeniørene skulle prøve å bygge broer over større elver, siden de hadde kombinasjonen av muskelmasse og manøvreringsdyktighet, noe som gjorde dyret til et perfekt verktøy i det ugjestmilde terrenget.

Slims andre forsyningsvei kom fra luften, som etter hvert var tømt for japanske fly, slik at de allierte flyene uten særlig problemer kunne dumpe kasser med materiell og proviant i takt med at styrkene tok seg fram. De britiske generalene visste at fulle mager, medisin og nok ammunisjon kunne gjøre forskjellen mot de sultne og sykdomsplagede japanerne.

På vei gjennom jungelen møtte britene stadig små grupper av kampdyktige japanere som ennå ikke hadde trukket seg tilbake bak Irrawaddy. Snikskytttere skjulte seg i tretoppene, og soldater snek seg inn på britene om natten og kastet seg over dem i ville nærkamper med bajonetter og samuraisverd. Men på tross av fiendens overraskelsesangrep var Slims styrker på langt nær så skremte som tidligere.

"I begynnelsen var de virkelig en uovervinnelig styrke, helt til vi lærte jungelkrig og nærkamper og fant ut at det var vi som var overlegne", lød det fra den engelske

militærlegen Desmond Whyte, som sammen med sine krigsfeller heller ikke lot seg påvirke av japanernes feige metoder – tvert imot ble de britiske soldatene oppildnet av dem:

”De var fullstendig hensynsløse og uten medfølelse. Jeg fant en venn hengt opp i et teaktre med en bajonett gjennom både venstre og høyre håndledd, og de nederste lemmene var forsvunnet, spist av sjakaler. Hensikten var å gjøre oss så redde at vi ikke ville fortsette å kjempe. Det hadde stikk motsatt effekt.”

JAPANERE FLYKTET I KLOAKK

Major Frederick Rowley hadde heller ikke latt seg skremme av japanerne på østsiden av Irrawaddy, der erobringen av Pear Hill betød at stridsvogner og lastebiler nå trygt ble fraktet over elven på gigantiske tømmerflåter.

Rowley hadde blitt rost for sin innsats av generalmajor Pete Rees, som nå fornøyd kunne dirigere sin 19. divisjon i retning sørover mot Mandalay – den vakre og hellige byen som hadde vært Burmas hovedstad før britenes kolonistyre. Og i begynnelsen av mars kunne Rees se toppene av alle de flotte pagodene i Mandalay i det fjerne.

Også den drøyt 300 meter høye Mandalay Hill tronet opp, og der lå hundrevis av japanere i utgravde huler. Derifra kunne de sende maskingeværsalver og granater mot fienden. Bakken var nærmest én gigantisk bunker med et mylder av underjordiske ganger, men etter et grundig britisk bombardement greide en gruppe av Rees’ gurkhasoldater å snike seg opp på Mandalay Hill i ly av natten.

”Infanteriet kunne ikke få japsene ut av hulene, så de boret hull, helte olje i dem og satte fyr på. De fleste japanere ble i hulene; andre fór ut foran oss mens de skjøt

til alle kanter”, fortalte en britisk artillerist, som selv tok seg kjærlig av de fiendene som ikke ble kvalt av røyken i hulene.

Med kontroll over Mandalay Hill 12. mars kunne Rees nå konsentrere seg om festningen i byen, Fort Dufferin, der resten av japanerne hadde forskanset seg. Fra å ha vært en jungelkrig ble briteres offensiv i Burma forvandlet til en middelalderlig beleiringskrig. Rees ønsket ikke å bombe den gamle hovedstadens vakre bygninger, så han omringet i stedet Fort Dufferin for å framskynde en erobring. Japanerne fikk ikke inn forsyninger eller reserver siden Rees’ tropper kontrollerte området nord for Mandalay, og i sør hadde britene krysset Irrawaddy og tatt den viktige byen Meiktila, der de japanske styrkene var satt ut av spill.

Vollgravene rundt Fort Dufferin betød samtidig at Rees’ forsøk på å sende tropper mot murene ble spolert, for fienden hadde tid til å meie ned angriperne. I stedet planla den britiske generalmajoren et snikangrep gjennom kloakken i Mandalay, men de etter hvert sultne og oppgitte japanerne kom Rees i forkjøpet. Om natten 19. mars krøp keisertroppene gjennom byens underjordiske urineller og banet seg vei gjennom ekskrementer og rotter før de krøp forkomne opp utenfor byen.

I løpet av dagen fanget britene opp en stor del av de flyktende japanerne og ekspederte dem, og stemningen nådde høydepunktet da Rees heiste Union Jack i sentrum av byen. Mandalay var endelig blitt britisk igjen.

Med Burmas gamle hovedstad erobret ventet den nye. General Slim, som eskortert av to Spitfire-fly hadde landet i Mandalay, dirigerte straks den sentrale fronten videre sørover. De britiske styrkene, som nå også fikk støtte av burmesernes nasjonalisthær, rullet mot Rangoon med to separate styrker – men tiden arbeidet mot dem, for hovedstaden måtte erobres før monsunen kom i mai. Det